

Resultaat onderzoek bij aanbevelingen statijden

2015/2016

Colofon

Uitgegeven door:
Sociaal Fonds Particuliere Beveiliging
Postbus 693
4200 AR GORINCHEM
www.beveiligingsbranche.nl
© November 2016

In juni 2016 verscheen de rapportage van het TNO-onderzoek naar de statijden van luchthavenbeveiligers op Schiphol, na invoering van het nieuwe veiligheidsconcept aldaar. Het onderzoek van TNO waar het onderzoek van vhp human resources een aanvulling op is, is in 2015/2016 alleen gedaan bij die functies die als gevolg van het nieuwe security-concept waren veranderd ten opzichte van de onderzoeks-situatie in 2009. Naar aanleiding van de aanbevelingen van TNO hebben sociale partners de volgende vragen gesteld:

Onderzoeksvraag 1

Welke pauze bij een statijd van 120 minuten is effectief voor zowel de fysieke als voor de mentale belasting. Dit geldt zowel voor de duur als voor de invulling van de pauze.

Onderzoeksvraag 2

Welke maatregelen voorkomen fysieke belasting?

Sociale partners hebben vhp human resources gevraagd nader onderzoek te doen om deze twee vragen te beantwoorden. Het onderzoek is, zoals ook het voorgaande onderzoek, uitgevoerd met medewerking van de beveiligingsbedrijven, beveiligers en Schiphol.

1 Aanbevelingen TNO

De aanbevelingen van TNO gelden voor de statijd en pauze-tijd. Ook geeft TNO aanbevelingen voor maatregelen die fysieke en mentale belasting kunnen voorkomen. Bij alle aanbevolen statijden geeft TNO aan dat afwisseling van zitten, staan en lopen belangrijk is. Voor V1 t/m V4 beveelt TNO een statijd van 120 minuten met een pauze van minimaal 15 minuten aan. Op andere locaties wordt de huidige statijd gehandhaafd. Een pauze is effectief als men voldoende is hersteld. Dit hangt niet alleen af van de duur van de pauze maar ook van de invulling van de pauze.

Opvolging TNO-onderzoek door vhp human performance

Om de aanbevelingen van TNO voor bezoekers te concretiseren heeft vhp human performance in opdracht van sociale partners nader onderzoek gedaan naar:

- pauzetijd
- pauze-invulling
- maatregelen ter voorkoming van fysieke belasting.

Onderzoeksmethode

De methode van vhp human performance is gebaseerd op de principes die effect hebben op enerzijds de fysieke belasting en anderzijds de mentale belasting.

Principes die effect hebben op de fysieke belasting zijn bijvoorbeeld doorbloeding van de spieren, gewrichtsbelasting en hersteltijd t.o.v. belastingtijd.

Principes die effect hebben op de mentale belasting zijn bijvoorbeeld eentonig werk, omgevingsgeluiden, veel-eisende passagiers, hersteltijd t.o.v. belastingtijd.

Voor beantwoording van **onderzoeksvraag 1** heeft vhp human performance bij totaal 32 beveiligers op V1, V2, V3 en EF de effecten gemeten van:

Drie pauzetijden

- 15, 20 en 25 minuten

Drie soorten invulling

- Fietsen op een ergometer
- Liggen op een veldbed
- Vrije invulling

Voor beantwoording van **onderzoeksvraag 2** heeft vhp human performance de volgende maatregelen laten uitproberen door 32 beveiligers:

1. Ergonomische stamatten (toegepast op de fouilleer-, opzet- en uitpakpositie);
2. Sta-steunen (toegepast op de fouilleer- en opzetpositie);
3. Regelmatig lopen naar gemarkeerd punt (kruis op de vloer) ca. 1,5 à 2 meter van de normale positie (toegepast op fouilleer- en opzetpositie);
4. Regelmatig water drinken (bij elke roulatie een aantal slokken, zodat gedurende een werkdag ca. 2 liter water werd gedronken);
5. Aangepast roulatieschema (paarsgewijs een vaste volgorde van posities volgen);
6. Actief staan (inclusief een 1 op 1 instructie en regelmatig 'reminden' door een onderzoeker op de werkplek);
7. Gel inlegzooltjes in de schoenen;
8. Huidige werkwijze (controle conditie)

Wat betreft de meetinstrumenten heeft vhp human performance dezelfde gebruikt als TNO, zodat de uitkomsten van de metingen volledig vergelijkbaar zijn. Daarnaast heeft vhp human performance ook de ervaringen van de beveiligers betrokken in het onderzoek.

2 Resultaten metingen

Onderzoeksvraag 1

Pauzetijd

De metingen laten bij een pauzetijd van 15, 20 en 25 minuten geen verschil in effect zien. Beveiligers zelf geven aan geen voorkeur te hebben, maar wel minimaal 15 minuten netto pauze te wensen. Het lopen van en naar de werkplek kost ook een aantal minuten: als deze van de 15 minuten pauze af gaan, blijft er effectief weinig pauzetijd over.

Pauze-invulling

De pauze-invulling laat weinig verschil in effect zien bij de metingen. Het valt echter wel op dat bij een vrije invulling de lokaal ervaren ongemakken tijdens de pauze dalen. Beveiligers zelf wensen de pauze vrij in te vullen; een verplichte invulling heeft niet hun voorkeur.

Onderzoeksvraag 2

De hiervoor genoemde maatregelen zijn als volgt ervaren door de beveiligers:

Maatregel	Ervaring beveiligers
Ergonomische stamatten	+ onder voorwaarde
Stasteunen	+
Regelmatig lopen	tot +/-
Regelmatig water drinken	
Aangepast roulatieschema	+ maar is soms lastig
Actief staan	+/- en bij EF -
Gel inlegzooltjes	+/- tot +

Ergonomische stamatten

Voor de metingen zijn matten op de werkplekken op de grond gelegd. De matten zorgen voor meer dynamiek bij het staan: door het oneffen oppervlak is men gedwongen meer te bewegen, wat zorgt voor een goede doorbloeding in de benen. De matten bleken bij de metingen een positief effect te hebben. De matten blijven daarom ook liggen op de lanes en op de fouilleerposities. Voor een duurzame oplossing is het van belang dat de matten geïntegreerd worden in de lane en gelijk met de vloer of straatscan zijn (verzonken), zodat er ook geen gevaar voor struikelen of vallen bestaat. Echter vergt het verzinken van de matten een aanzienlijke aanpassing van de lanes die tijd en geld kost en daarmee niet realistisch is.

Stasteunen

Dit zijn in hoogte verstelbare stakrukken waar men tegenaan kan staan waardoor men het gewicht meer verdeeld en er verlichting is. De stasteunen worden positief ervaren en worden door Schiphol ingevoerd op de nieuwe lanes. Voor de toekomst wordt nagedacht over vaste stasteunen die bevestigd worden aan vaste punten in of om de lanes. De totale periode dat een beveiliging staat neemt door de stasteun met 18% af. Daarmee wordt de stabelasting over een dag met ongeveer 1,5 uur verminderd. Door de stasteun op de opzetpositie is de beveiliging minder geneigd de trays naar zich toe te trekken en voor de passagiers op de band te zetten. Dit gedrag is ergonomisch ongewenst vanwege de grote reikafstand. De stasteun biedt hier duidelijk soelaas. Op de fouilleerposities zijn twee stasteunen wenselijk zodat de twee bezoekers een stasteun op hun eigen hoogte kunnen gebruiken.

Stamatten en stasteunen

Stamatten en stasteunen hebben hun positieve effect bewezen. Het mooist zijn ingebouwde stamatten en stasteunen. Een ingreep op de lanes die op korte termijn niet haalbaar is.

Regelmatig lopen

Lopen zorgt voor de nodige afwisseling van het staan en voor een goede bloedcirculatie waardoor men zich minder moe of stijf voelt. De metingen van het lopen laten geen duidelijke resultaten zien; derhalve wordt aanbevolen het lopen aanvullend toe te passen bij de stasteun en taakroulatie. Beveiligers kunnen hier zelf op letten en proberen tussen de werkzaamheden door regelmatig te lopen c.q. te bewegen. Op sommige posities wordt al voldoende gelopen omdat het werk dat vraagt.

Regelmatig water drinken

Water drinken is goed. Het helpt ook bij het voorkomen van vermoeidheid en bij het alert blijven. Echter is het regelmatig drinken van water persoonlijk. Afgezien van het gevolg voor de toiletgang waardoor men vaker van de lane af moet.

Aangepast roulatieschema

Er zijn aanwijzingen dat specifieke taakroulatie de fysieke belasting vermindert. Op basis van vrijwilligheid vindt binnen de beveiligingsbedrijven al taakroulatie plaats. De roulatie over de posities in de lane kan echter geoptimaliseerd worden zodat positie met een bepaalde belasting afgewisseld wordt met een andere positie in de lane. Over de functie-groepen, buiten de eigen bedrijven, ligt taakroulatie organisatorisch niet voor de hand.

Actief staan

Dit wordt gestimuleerd door stamatten, waardoor men vanzelf meer gaat bewegen.

Gel inlegzooltjes

De door vhp human performance verschaft inlegzooltjes zijn gebruikt door beveiligers die zelf nog geen (orthopedische) inlegzooltjes hadden. De ervaringen zijn gemiddeld tot goed. Het gebruik van inlegzooltjes is erg persoonlijk en hangt mede samen met schoenen. Bij schoenen met een goed voetbed is het gebruik van inlegzooltjes niet per se nodig. Schoenen zijn erg persoonlijk: beveiligers zijn vrij om hun eigen schoenen voor het werk te kiezen. Wel met dien verstande dat de schoenen voldoende steun bieden om moeiteloos een paar uur op te staan. Eind 2016 zullen de beveiligingsbedrijven dit oppakken. Goede schoenen vinden zij belangrijk en zij vergoeden ook (conform cao-afspraken) de schoenen.

Integrale aanpak

De hiervoor genoemde maatregelen hebben het meeste effect als ze integraal worden aangeboden en gebruikt. Dus bijvoorbeeld: de stasteun gebruiken, afgewisseld met actief lopen.

3 Samenvatting, aanbevelingen en conclusies

De metingen hebben plaatsgevonden bij bezoekers V1 t/m V3 en EF; de aanbevelingen en conclusies zijn ook bedoeld voor de bezoekers V4 en GF.

Een belangrijke conclusie uit de metingen is dat variatie in pauzeduur en pauze-invulling (onderzoeksvraag 1) geen significante verschillen opleveren. Naar aanleiding daarvan is ten aanzien van de pauzetijd besloten dat bij een statijd van 120 minuten (V1 t/m V4) en 150 minuten (EF en GF) de pauzetijd op netto 15 minuten wordt gezet. Dit is dus exclusief het lopen van en naar de werkplek. Deze sta- en pauzetijden zijn ingevoerd op 1 september 2016.

Statijd en pauzetijd

Voor iedereen waarvoor een statijd van tenminste 120 minuten geldt, geldt een pauzetijd van 15 minuten.

De pauze-invulling, waarvan de metingen laten zien dat er weinig tot geen verschil is hoe deze wordt ingevuld, maar dat de vrije invulling een lichte voorkeur heeft wordt derhalve ook vrij gelaten. Daarbij wordt uiteraard wel geadviseerd en gestimuleerd om de pauze zodanig te besteden dat er voldoende herstel is.

Wat betreft de maatregelen die fysieke en/of mentale belasting voorkomen (onderzoeksvraag 2) blijkt uit de metingen en uit de ervaringen van beveiligers die deelgenomen hebben aan het onderzoek, dat de volgende maatregelen het meest effectief zijn:

- Stasteun (80% van de bezoekers vindt dit een goede oplossing)
- Stamatten
- Taakrotatie

Ook de overige geteste maatregelen kunnen, hoewel dat afhangt van de persoonlijke voorkeur van beveiligers, helpen om het beveiligingswerk fysiek en mentaal verantwoord uit te voeren. Een combinatie van maatregelen helpt het best bij het voorkomen van fysieke belasting. Denk hierbij aan een stamat-zone of het stimuleren van lopen door andere werkinstructies. Door het combineren van maatregelen kan tevens de sta-duur extra verminderen dan bij alleen het gebruik van bijvoorbeeld de stasteun.

Schiphol als opdrachtgever en eigenaar van het nieuwe veiligheidsconcept, zal zich verdiepen in de mogelijkheden om de stasteunen en stamatten op te nemen in het ontwerp van de lanes. In de tussentijd wordt het gebruik van de beschikbaar gestelde stasteunen en stamatten zeer aanbevolen: uiteindelijk heeft de beveiligers zelf baat bij een adequaat gebruik van deze maatregelen.

Beveiligingsbedrijven op Schiphol zullen, samen met de vakbonden, via voorlichting en training stimuleren dat beveiligers op Schiphol bewust omgaan met de mogelijke maatregelen ter verlichting van fysieke en mentale belasting. Beveiligingsbedrijven zullen de invulling van de pauzes zelf activeren.

Meer informatie?

Het onderzoeksrapport kunt u downloaden op
www.beveiligingsbranche.nl.

